

ASOCIAȚIUNEA ASTRA – VALORILE CULTURAL-MORALE ȘI EDUCAȚIA TINERILOR ÎN NOUL CONTEXT EUROPEAN

Mileniul al III-lea manifestă o grăbită ardere de etape în toate planurile. Tinerii se adaptează și ei rapid la tot ceea ce oferă societatea actuală. De cele mai multe ori fără discernământ. De aceea, tinerii au nevoie de modele. Au nevoie de educație. Și nu orice fel de educație, ci de aceea educație care nu poate fi concepută în afara culturii. Adevărata cultură se realizează în spiritul culturii, prin transmiterea și receptarea valorilor și pentru cultură, prin formarea atitudinilor și convingerilor de respectare a valorilor culturii. Prin educație se creează deschiderea spre lumea valorilor culturii. Formarea omului cultivat este un obiectiv major al educației, deziderat și imperativ al ei. A fi cultivat înseamnă a fi receptiv la asimilarea valorilor culturii, a dobândi libertatea spiritului și a construirii propriului interior spiritual. Renumitul scriitor francez André Malraux spunea că o educație nu se moștenește, ea se cucerește. De aceea, sistemul educațional al societății, prin politica educațională, prezintă oferte de conținuturi culturale, mijloacele selecția și transmiterea lor. Educația centrată pe valori este ea însăși o valoare. Și aceasta pentru că menirea educației este de a-l forma pe individ ca receptor, producător și creator de cultură. Educația permanentă, astăzi un concept fundamental, este axată pe educația culturii și a valorii. Familia, școala, Biserica, societatea, toate au menirea de a ajuta la asimilarea valorilor și interiorizarea lor prin procesul învățării.

Asociațiunea ASTRA, ca și toate celelalte instituții de cultură, are datoria morală să contribuie în prezent la formarea și educarea tinerelor generații, să ofere modele, cel puțin atîta cît mi-a oferit mie, spre exemplu. În calitate de Secretar literar II al Despărțământului Blaj și Consilier Cultural (în ultimii cinci ani), am avut prilejul de a constata frumusețea unor manifestări culturale devenite astăzi tradiționale, de a remarca prezența printre aștriiști a unor personalități marcante din țară și din afara țării, de a întâlni și admira oameni de aleasă noblețe sufletească și ținută morală. Am întâlnit scriitori, tineri poeți, artiști plastici, muzicieni, oameni de știință de... pretutindeni, iar întâlnirea cu aceștia a fost mereu benefică și, pentru mine, lecție de viață.

Prin expunerea mea aș dori să punctez doar cîteva aspecte ale educației spirituale și morale de care tînăra generație a ASTREI, și nu numai, are atîta nevoie. Societatea de consum în care viețuim și conviețuim este supusă unui proces permanent de schimbări rapide, uneori plin de capcane. Aparent, tînăra generație pare foarte avantajată de noile condiții sociale, de aderarea la Uniunea Europeană, de posibilitatea de a se afirma peste hotare și de a se realiza profesional la cele mai înalte niveluri. Și totuși, în această goană, în această alergare spre împliniri, de cele mai multe ori tiner-

ii nu au timp real, concret, fizic, de a-și face o adevărată educație. O educație în spiritul valorilor spirituale și morale. Descele schimbări, violențele și agresivitatea (mai ales cele verbale), crizele de tot felul devin pericole iminente. Tînărul de astăzi poate ușor să cadă în capcana lor. Cred că noul context european în care încercăm astăzi să ne integrăm este suficient de matur ca să poată să îi primească pe tinerii români în integritatea lor intelectuală, morală, religioasă. Nu am înțeles niciodată, și nici azi nu înțeleg, de ce se îndepărtează atît de mult tinerii de adevăratele valori ale neamului românesc. De unde vine dorința de a face pe plac celorlalți, ignorîndu-ne propriile valori? Banii să fie explicația? Se vorbește despre „apariția tot mai puternică a unei culturi foarte condiționată de mass-media, impregnată de agnosticism și indiferentism religios, conjugată cu un relativism moral și spiritual, cu pierderea referinței la adevăr, o cultură a morții dezlegată de instanțe etice. [...] Consumismul hedonist creează paradisuri artificiale de fericire, în care pseudocultura susține substanțele stupefiante, creează lumi paralele virtuale, descătușînd instincte și pasiuni, înceteșînd rațiunea și tinzînd să distrugă folosirea libertății și a voinței” (Antonio Madiazzo, *Identitate și dialog în Europa celor 27*, în volumul *Identitate creștină și dialog în noul context european*, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2006, p. 37).

Astfel văzute lucrurile, este absolut necesar să vorbim nu numai despre o integrare europeană politică, ci și culturală. Mai corect spus, în primul rînd culturală. O cultură europeană în care să se regăsească și cultura română. Pentru că, în noul context european, cultura ar trebui să fie o preocupare majoră. Fără cultură proprie, Uniunea Europeană nu ar avea identitate. Desigur, se poate accepta fără nici o tăgadă ideea că majoritatea dintre noi acceptă ideea de *diversitate în unitate*. Această viziune poate fi folositoare generațiilor de astăzi. Condiția ar fi însă aceea ca tînărul european să vină în cultura europeană a momentului cu valori proprii moștenite, pe care să le îmbogățească, la rîndu-i, cu valori create de el: „cultura nu este un epifenomen, nu este un adaus ori o podoabă, un «arabesc nefolositor», nu este un lux. Cultura este un mod existențial configurat stilistic, este lumea spirituală adăugată naturii. Prin cultură omul își depășește condiția de cunoscător și ajunge la condiția axiologică, la condiția valorică de producător și creator de valori. Datorită performanțelor sale revelatorii, omul devine creator de cultură” (Elena Macavei, *Pedagogie. Teoria educației*, Vol. I, Editura Aramis, București, 2001, p. 47).

Integrarea, autentică și necesară, într-un spațiu cultural... european unic nu ne lipsește numai nouă, ci și Europei. Fără îndoială, de ce să n-o spunem concret?, și Europa are nevoie de... o cultură românească valoroasă, ceea ce dovedește

necesara întâlnire dintre noi prin și întru Cuvânt. *Sînt pregătiți tinerii noștri pentru acest spațiu cultural european?* Au ei ceva de transmis celorlalți europeni? Iată o întrebare care ar trebui să ne dea de gîndit. Eu aș răspunde că există tineri pregătiți în acest sens, dar numărul lor este prea mic. Ce este de făcut? Ce ne lipsește? Modelele? Idealurile? Aspirațiile spre împlinire? Nu prea cred.

Un posibil răspuns ar fi acela de a implementa programe de promovare a culturii spirituale și morale. *Sîntem chemați să răspundem indiferenței cultivării adevăratelor valori în rîndul tinerilor de astăzi.* Însă, „instruirea morală este necesară, nu și suficientă. Cunoașterea normelor, regulilor trebuie întărită afectiv și volitiv. Cunoștințele devin operante dacă sînt simțite și motivate afectiv. Nu este suficient să știm că trebuie să fim drepecți, corecți, trebuie să și simțim nevoia să fim drepecți, să fim convinși. Ca să acționăm în virtutea Binelui, în spiritul ordinii morale, nu este suficient să cunoaștem și să aderăm afectiv, este obligatoriu să acționăm din convingere, să fim hotărîți, să depășim obstacole venite din interior și din exterior. Convingerile morale, ca adeziuni ferme față de normele și regulile morale, în faza de constituire, depind de exemplele oferite, de cunoștințe clare” (*Ibidem*, p. 258). În mod sigur, nu este deloc ușor de a face educație morală în societatea de astăzi. *Și doresc să insist asupra faptului că a fi moral nu este o cerință expresă doar pentru tineri. A fi moral este un imperativ al tuturor oamenilor care intră în diverse și nenumărate feluri de relații.*

Pentru a realiza o educație morală, este nevoie de răbdare și de discernămint, dar mai ales de optimism, de încredere în tineri și de promovare a lor. Nu puțini sînt aceia care cred că tinerii trebuie să aștepte ani nenumărați pentru o promovare, pentru o apreciere corectă a muncii depuse sau pentru o mărire de salariu. Prea puțini tineri se bucură astăzi de asemenea aprecieri. Condițiile sociale de astăzi, societatea de consum în care conviețuim și puterea banului care ne subjugă sînt suficiente dovezi care contrazic zdrobitor o mentalitate depășită (regret că spun asta, însă este o constatare pe care am făcut-o după nouă ani de „dialog interlicecal”). Mi-ar plăcea să cred că lucrurile se modifică rapid în favoarea celor care își risipesc tinerețea și puterea de muncă/creație pentru păstrarea, promovarea și îmbogățirea valorilor culturale atît de frumoase, sănătoase și valoroase ale poporului român. Sper să nu fiu însă exagerat de optimistă în această privință...

În noul context european, Asociațiunea ASTRA are puterea să contribuie eficient nu numai la promovarea valorilor cultural-morale, dar și să acționeze în acest sens. Înainte de 1948, reprezentanții de frunte ai Asociațiunii ASTRA susțineau numeroase prelegeri populare și conferințe, pe care apoi le publicau în colecția ASTREI, colecție numită „Biblioteca popo-

rală”, pe care apoi o distribuiau tuturor celor interesați. Poate că și societatea de consum de astăzi ar merita și ar fi capabilă să aprecieze un efort intelectual și cultural de acest fel, dacă am încerca măcar. O serie de conferințe și de prelegeri (desigur astăzi nu le-am mai putea numi nicidecum „populare”) ar putea să fie deosebit de utile în rîndul tinerei generații viețuitoare în era computerelor și a internetului. De asemenea, cred că ar fi atractive și interesante pentru tineri diverse întâlniri cu scriitori, oameni de cultură de renume, personalități ale vieții social-politice actuale, întâlniri în care să li se acorde și lor atenție și dreptul la exprimarea liberă a propriilor opinii. Un rol esențial în această privință îl are școala. Doar cu ajutorul dascălilor s-ar putea realiza eficient și concret un asemenea deziderat. Octavian Goga punea aceeași problemă și în perioada interbelică: „Nu găsiți că ar trebui făcut ceva pentru a ne salva tineretul, dîndu-i dascăli luminați, cari în școlile secundare să-l învețe credința lui Dumnezeu, și preoți cu guri de aur, cari să cuvinteze acolo în centrele studențimii noastre universitare? Fiindcă, așa cum sîntem astăzi, noi nu știm ce vrem și nu știm unde mergem” (Octavian Goga, *Pe urmele unui trecător*, Arad, 1911).

Am punctat cîteva lucruri pe care le consider foarte importante pentru a cultiva și a promova în cadrul societății de consum de astăzi adevăratele valori cultural-morale ce ar putea ajuta să avem un viitor prosper, dar nu numai material, ci și spiritual. *Nu este destul să avem bani, pentru a crede că avem valoare și cultură. La fel cum nu este deloc suficient a avea valoare/cultură dar a nu avea bani.* Vremurile sînt aceleași, dar alta este capacitatea noastră de a percepe valorile. Școala, Biserica, statul și noi toți, cei care credem în valorile extraordinare pe care le-a avut și le are Asociațiunea ASTRA, putem să găsim punți de legătură astfel încît valoarea, cultura și tradițiile noastre să se găsească în armonie cu noul context european. Cine nu-și apreciază valorile, își distruge identitatea. În caz contrar, *asa cum sîntem astăzi, noi nu știm ce vrem și nu știm unde mergem.*

2 noiembrie 2007, participanți la Simpozionul organizat de Desparțământului Astra "Mihail Kogălniceanu" Iași, la Liceul Teoretic "Ioan Vodă" din Cahul.